

Akcija D.1 : Mreženje s projektom LIFE CSMON

Trst, 7.12.2016

Prisotni: dr. Stefano Martellos (Univerza v Trstu), Alessio Mereu (Divulgando srl), dr. Maarten de Groot, dr. Nikica Ogris, dr. Andreja Kavčič (GIS), Marija Kolšek (ZGS), Sonja Rozman (ZRSVN)

POROČILO

V uvodni predstavitvi vseh udeležencev srečanja sta dr. Stefano Martellos (koordinator projekta CSMON-LIFE) in dr. Maarten de Groot (koordinator projekta LIFE ARTEMIS) predstavila vsak svoj LIFE projekt. V spodnjem poročilu je povzetek projekta CSMON-LIFE, s poudarkom na informacijah, ki bodo koristile pri izvajanju projekta LIFE ARTEMIS.

V projektu CSMON-LIFE sta partnerja, Univerza v Trstu in podjetje Divulgando srl zagotovila:

- mobilno aplikacijo,
- server,
- spletno stran,
- posredovanje podatkov v nacionalno bazo podatkov...

V Italiji imajo »National Biodiversity Network«, kjer se z različnih podatkovnih baz zbirajo vsi podatki o vrstah. Z mrežo upravlja ministrstvo, podatke pa prispevajo tako znanstveniki kot javnost. Pri tem je ključnega pomena, da so podatki zanesljivo pravilni in se nanje lahko zanesejo tako raziskovalci pri znanstvenem delu kot odločevalci.

Da bi tekom projekta zbrali čim več podatkov o vrstah, so pripravili aplikacijo za pametne telefone (za iOS in Android), ki omogoča vnašanje podatkov o vrstah s terena tudi s strani širše zainteresirane javnosti. Za zagotavljanje zanesljivosti podatkov je obvezna fotografija (največ ena), ki jo v nadaljevanju pregleda in potrdi ali ovrže strokovnjak za določeno taksonomsko skupino (validacija). Na fotografiji je lahko tudi npr. gnezdo, drevo, ki ga je napadel škodljivec ipd., vendar le v primeru, da so razvidni znaki, ki nedvoumno potrjujejo prisotnost iskane vrste. Po uspešni validaciji se podatek vnese v skupno podatkovno bazo. Poleg fotografije so obvezni podatki za vnos tudi: datum, lokacija (koordinate), ime vrste, ime sporočevalca. Vsak sporočevalec dobi povratno obvestilo, ali je vrsta pravilno ali napačno določena oz. če je bil podatek validiran in sprejet v sistem. Vsak sporočevalec ima možnost, da pri objavi podatka na spletni strani ostane anonimen. Podatki o lokaciji občutljivih ali ogroženih vrst na spletni strani ostanejo skriti in so širši javnosti nedostopni. Tovrstno vključevanje širše javnosti v izvajanje monitoringa izbranih vrst omogoča pridobivanje zelo dragocenih podatkov o prostorski razširjenosti vrst. Na leto v projektu CSMON-LIFE pridobijo okoli 4.000 podatkov za celo Italijo. Od začetka projekta do danes so jih tako zbrali okrog 12.000, od ga je bilo 11.000 pravih. Število vnesenih podatkov je v začetku projekta naraščalo, sedaj pa se je ustalilo pri 10–20 na dan. Aplikacija

ima ok. 3000 uporabnikov. V povprečju je napačnih 5% podatkov, več za lišaje (okrog 20%), ker so težko določljivi, in od šolarjev (30–40 %). Če je na podlagi posredovane fotografije mogoče, strokovnjaki, ki izvajajo validacijo vnosov, nepravilne določitve vrst popravijo. V projektu izvajajo tudi izobraževanje za zainteresirane posameznike (citizens), ki se profesionalno ne ukvarjajo z biološko znanostjo in bodo v nadaljevanju postali preverjevalci (validatorji) podatkov. V to izobraževanje je vključenih 20 ljudi.

V aplikaciji so tematska področja (ribe, ptice, sesalci, ...) z izbranimi indikatorskimi vrstami, kar je pomembno za to, da je stvar dostopna tudi popolnim laikom. Vsako področje vsebuje seznam lažje prepoznavnih vrst, vsak pa ima možnost dodati tudi drugo vrsto.

Poudarili so, da sta pri Citizen Science, na katerem temelji CSMON-LIFE, najbolj ključna komunikacija in promocija projekta oz. problema, saj je programsko opremo dokaj enostavno narediti. Nujno je intenzivno delati na povečanju pozornosti in občutljivosti ciljne publike za problem, pomembna pa je tudi izbira ustreznih vrst za izvajanje monitoringa, saj niso vse vrste enako učinkovite pri aktiviranju javnosti.

V projektu CSMON-LIFE se je Facebook izkazal kot neprimeren medij za vključevanje ljudi v aktivnosti. Za veliko bolj učinkovite so se izkazali klasični mediji, kot sta televizija in časopis. Pri tem je pomembno, da je na televiziji prispevek v času, ko je gledanost največja, časopis pa mora imeti dovolj veliko naklado. Pri uporabi aplikacije je nujno, da je brezplačna, saj se je izkazalo, da plačljive nihče ne uporabi, tudi če je cena le simbolična. Uporaba aplikacije mora biti zelo preprosta za uporabnika, da ni potrebnih veliko klikov, saj ljudje odnehajo, če za vnos porabijo preveč časa. V ta namen sistem nenehno izboljšujejo. Zelo pomembno je, da aplikacija deluje tudi brez povezave v splet (off-line).

Za promocijo so zelo pomembne tudi dobre zgodbe, na primer iz Lombardije, kjer so domačini želeli zavarovati neko območje, a so imeli premalo podatkov. Od njih so dobili zelo veliko podatkov in njihova vnema je odmevala v javnosti. Za šole so organizirali tudi tekmovanja in tistim, ki so prispevale največ, podarili mikroskope. Posameznikom pošiljajo zahvale za sodelovanje, po želji tudi potrdila ipd.

Aplikacija in software za povezavo različnih baz v nacionalno sta nastala v LIFE projektu in sta brezplačna tudi za druge uporabnike.

Zapisali:

- Sonja Rozman, ZRSVN,
- dr. Andreja Kavčič, GIS,
- dr. Nikica Ogris, GIS,
- Marija Kolšek

Fotografije:

- dr. Nikica Ogris

